Musiqa

5

novda
edutainment

J. U. Mirzaxmedov, N. P. Cheryomuxina, A. M. Abdullayev

Musiqa
5-sinf

Umumiy o‘rta ta’lim maktablari uchun darslik

Ta’limni rivojlantirish markazi huzuridagi Ilmiy-metodik kengash tomonidan tavsiya etilgan

TASDIQLANGAN PLAGIATGA QARSHI TASDIQLANGAN

novda edutainment

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

Toshkent – 2024

UO'K 78:373.5.016(075.3)
KBK 85.31ya72+74.262.88
Ch 43

U. U. Mirzaxmedov. Musiqa.
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinfi uchun darslik /
U. U. Mirzaxmedov, N. P. Cheryomuxina, A. M. Abdullayev.
– Toshkent: "Novda Edutainment", 2024. – 96 b.

Taqrizchilar

R. Abdullayev – O'zbekiston kompozitorlari va bastakorlari uyushmasi raisi, professor;

N. Rejametova – Nizomiy nomidagi TDPU Musiqa nazariyasi va metodikasi kafedrasi dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Z. Ishmuradova – Toshkent shahar Sergeli tumanidagi 300-sonli ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktabining oliy toifali musiqa madaniyati fani o'qituvchisi;

H. Turayeva – Toshkent viloyati Parkent tumanidagi 56-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabining oliy toifali musiqa madaniyati fani o'qituvchisi.

Shartli belgilar

Tinglang

Tomosha qiling

Savol va topshiriqlar

Topshiriqni bajaring

Guruh bo'lib ishlang

ISBN 978-9943-07-991-5

© "Novda Edutainment", 2024

Aziz o‘quvchi!

Mana, boshlang‘ich sinfni yakunlab, yuqori sinfga ham qadam qo‘ydingiz. Musiqaning sirli va sehrli olami sizni o‘ziga chorladimi? Agar siz kelgusida musiqiy savodingizni yanada boyitib, bilimlaringizni oshirishni maqsad qilgan bo‘lsangiz, u holda qo‘lingizdagi darslik bu borada yaqin ko‘makchi bo‘la oladi. Endi siz bilan darslik haqida qisqacha ma’lumotga ega bo‘lsak.

5-sinf “Musiqa” darsligidagi mavzular orqali siz orkestrlar tarkibiga kiruvchi o‘zbek va qardosh xalqlar cholg‘ulari, bastakor, kompozitorlar hayoti va ijodi, ular tomonidan yaratilgan kuy-qo‘shiqlar, o‘zbek xalq mumtoz kuylari, xonandalar ijodi, o‘zbek raqs maktablari, jahon musiqa madaniyati durdonalari haqida bilib olasiz. Shuningdek, darslikda berilgan qo‘shiqlarni QR-kod orqali namunani tomosha qilib, tinglagan holda kuylay olishingiz mumkin bo‘ladi.

Mualliflardan

Orkestrdagi cholg'ularning tovushi

Orkestr – dirijor rahbarligida turli cholg'ularda musiqa ijro etuvchi katta guruh. Cholg'u guruhlarining sahnada joylashishi ularning tembriga, registriga va tovush kuchiga bog'liq.

Dirijor imo-ishoralar va qo'l harakatlari orqali butun orkestrning ijrosini tashkillashtiradi, orkestrning go'zal, uyg'un ovoziga erishadi va ijro etilayotgan asar maqsadini tinglovchilarga yetkazadi.

Simfonik orkestrdagi cholg'ular 4 guruhga bo'linadi – yog'och damli, mis damli, zarbli va torli-kamonli cholg'ular.

Yog'och damli cholg'ularga fleyta, goboy, klarnet, fagot kiradi. Bu cholg'ular past va o'rta registrlarda yumshoq, yuqori registrda esa yorqin tembrga ega.

Mis damli cholg'ularga valtorna, truba, trombon va tuba kiradi. Ushbu cholg'ular barcha registrlarda juda jarangdordir. Ular kuchli ovozga ega.

Zarbli cholg'ularga litavra, tarelkalar, ksilofon, royal, uchburchak, baraban, gong kiradi. Uchburchakdan tashqari, ularning barchasi juda yorqin, to'liq ovozga ega va faqat zarur bo'lgan holatda musiqa asarlarida qo'llaniladi.

Torli-kamonli cholg'ularga skripka, alt, violonchel, kontrabas kiradi. Bu cholg'ularning barchasi sokin, mayin ovozga ega bo'lib, inson ovoziga yaqin. Ular orkestrdagi eng katta guruhni ifodalaydi.

1 O'zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi o'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrosida.

2 O'zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi bolalar xori va simfonik orkestr ijrosida.

1. Qanday musiqa cholg'ularining tembrini eshitdingiz? Ularni birma-bir ayting.
2. Sizningcha, madhiyaga qanday musiqa cholg'ularining ovozi tantanavorlik baxsh etgan?
3. Madhiyaning cholg'u yo'nalishini qanday orkestr ijro etyapti?
4. Madhiyaning vokal qismini kim ijro etgan?
5. Yana qanday musiqiy ifoda vositalari tantanali va ahamiyatli muhitni yaratishga yordam beradi?

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o‘zingiz uchun kerakli ma’lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza456, nza445 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi.

5-sinf musiqa darsligini to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Maktablar uchun hujjatlar ADMIN Zokirjon 90-530-68-66

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: HUMO 9860230104973329

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu OMONAT qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi

M. Burhonov musiqasi
A. Oripov she’ri

Tantanavor

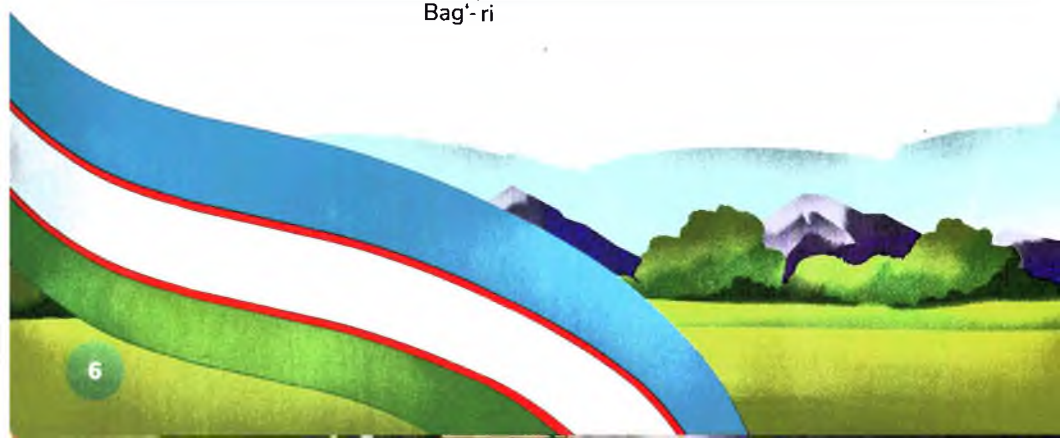

Mundarija

Orkestrdagi cholg‘ularning tovushi ... 4
O‘zbek xalq cholg‘ulari orkestri va uning cholg‘u guruhlari ... 8
Musiqada kalitlar ... 12
Musiqada kuz ... 14
Dunyo xalqlarining musiqa cholg‘ulari ... 18
To‘xtasin Jalilov ... 24
Mutal Burhonov ... 26
O‘zbek xalq kuylari ... 28
Shermat Yormatov ... 30
Bu qaysi cholg‘uning ovozi? ... 34
Musiqiy shakl ... 36
Sahnaviy musiqa janrlari ... 38
Musiqada qish ... 42
O‘zbek xalq raqslari ... 48
Muxtor Ashrafiy ... 54
Bolalar xalq qo‘shiqlari ... 56
Shashmaqom. Musiqiy meros ... 60
Turg‘un Alimatov ... 62
O‘zbekiston akademik xonandalari ... 64
Musiqada bahor ... 70
Sulaymon Yudakov ... 74
Qoraqalpoq musiqa ijodi ... 78
Vokal haqida tushuncha ... 81
Iogann Sebastyan Bax ... 83
Dirijorlik san’ati ... 87
Men xonanda bo‘laman! Men sozanda bo‘laman!
Men bastakorman! ... 92